

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku M. Spółki Jawnej z siedzibą w S. i G. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w D.

przy uczestnictwie syndyka masy upadłości S. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w K., wierzycieli hipotecznych, P. D., A. B., R. D. i Z. R.

o wpis prawa własności w księdze wieczystej macierzystej [...] oraz wykreślenie z niej i z ksiąg wieczystych współobciążonych nieruchomości lokalowych hipoteki przymusowej łącznej kaucyjnej w kwocie 173.849 zł,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 grudnia 2017 r.,
na skutek skarg kasacyjnych uczestników postępowania P. D., R. D., Z. R. i A. B.
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 19 października 2016 r., sygn. akt VII Ca [...],

1) odrzuca skargę kasacyjną uczestnika A. B. z dnia 27 grudnia 2016 r,

2) odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej uczestników P. D., R. D. i Z. R. oraz skargi kasacyjnej uczestnika A. B. z dnia 24 lipca 2017 r.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący w obu skargach kasacyjnych oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając, jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100 i z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniami wniosku o przyjęcie skarg kasacyjnych do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by spełniona została przesłanka oczywistej zasadności skargi, o której mowa wyżej. Oczywiście zasadności skarg skarżący upatrywali w rażącym naruszeniu art. 55¹ k.c. w zw. z art. 317 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (jedn. tekst: Dz. U. z 2016, poz. 2171 ze zm. - dalej „p.u.”) poprzez ich nie zastosowanie i pominięcie w rozważaniach prawnych dotyczących skutków zbycia

przedsiębiorstwa upadłego, podczas gdy jest oczywistym, że w przypadku braku wykreślenia wpisów prawo zarządu nieruchomościami wchodzące w skład nabytego z masy upadłości przedsiębiorstwa doznaje istotnych utrudnień, a w przypadku rozpoczęcia egzekucji z lokali współobciążonych zarząd ten może zostać odjęty, co będzie miało wpływ na skład przedsiębiorstwa zbywanego z masy upadłości, a tym samym na jego wycenę oraz § 11 ust. 3 i 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 września 2001 r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych i zbioru dokumentów (Dz.U. Nr 102, poz.1122, ze zm. - dalej: „rozp. MS”) poprzez ich niezastosowanie i pominięcie ich w rozważaniach prawnych poczynionych w uzasadnieniu orzeczenia w sytuacji, gdy przepisy te stanowią samodzielną materialną podstawę wykreślenia hipoteki łącznej z ksiąg wieczystych wszystkich nieruchomości współobciążonych w przypadku sprzedaży w toku postępowania upadłościowego tylko jednej z tych nieruchomości należącej do upadłego.

W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd Okręgowy wskazał, że w sprawie kluczowe było rozstrzygnięcie problemu prawnego związanego z koniecznością odpowiedzi na pytanie, czy sprzedaż przedsiębiorstwa, w skład którego wchodziła nieruchomość obciążona hipoteką łączną, dokonana w ramach postępowania upadłościowego, powoduje wygaśnięcie hipoteki łącznej tylko na tej nieruchomości (na tzw. nieruchomości „macierzystej”), czy też pociąga za sobą wygaśnięcie również hipoteki łącznej obciążającej lokale wyodrębnione z tej nieruchomości przed jej sprzedażą, a zatem nie stanowiące już składnika zbywanego przedsiębiorstwa. Sąd Okręgowy zaznaczył, że występujący w sprawie problem prawny został jednoznacznie rozstrzygnięty w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2016 r. II CSK 163/15, którym Sąd Okręgowy jest związany zgodnie z art. 398²⁰ zd. 1 k.p.c. W postanowieniu tym Sąd Najwyższy wyjaśnił, że kwestia zarządu nieruchomością lokalową sprawowanego przez upadłego, nie może mieć wpływu na zwolnienie tej nieruchomości od obciążenia hipotecznego, skoro z wykonywaniem zarządu nie łączą się żadne uprawnienia prawnorzeczowe do lokali stanowiących własność innych niż zarządca podmiotów. Podobnie nie może stanowić samodzielnej podstawy wykreślenia hipoteki § 11 ust. 4 rozp. MS, gdyż jest to przepis procesowy o charakterze

technicznie wykonawczym, nie mający znaczenia materialnego (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 77/14, OSNC 2014, nr 9, poz. 99 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 199/10, nie publ. i z dnia 27 września 2012 r., III CSK 303/11, nie publ.).

Analiza wniosku na tle podstaw skarg oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi zatem do oceny, że skargi kasacyjne są oczywiście uzasadnione, skoro opierają się one na kwestionowaniu stanowiska zajętego uprzednio w rozpoznawanej sprawie przez Sąd Najwyższy (II CSK 163/15). Ubocznie zauważenia wymaga, że identyczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy również w sprawach II CSK 164/15 i II CSK 165/15.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu. Podstawy takiej nie stanowi ujawniona przez uczestnika syndyka masy upadłości S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w K. informacja o wykreśleniu z Krajowego Rejestru Sądowego wnioskodawcy M. spółki jawnej w S. k. 810). W postępowaniu wieczystoksięgowym nie stanowi bowiem przeszkody do wpisu okoliczność, że po złożeniu wniosku wnioskodawca bądź inny uczestnik postępowania zmarł lub został pozbawiony albo ograniczony w możliwości rozporządzania prawem albo w zdolności do czynności prawnych (art. 626¹ § 3 k.p.c.). Rozwiązanie to służy przyspieszeniu i usprawnieniu postępowania, zmierza do podmiotowej stabilizacji postępowania wieczystoksięgowego przez dokonywanie wpisów w księgach wieczystych na podstawie zgłoszonych już wniosków, pomimo późniejszych zmian podmiotowych i znajduje odpowiednie zastosowanie również do utraty podmiotowości prawnej przez osobę prawną, która nastąpiła po złożeniu wniosku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2008 r., III CSK 382/07, nie publ.).

Skarga kasacyjna uczestnika A. B. z dnia 27 grudnia 2016 r. podlegała odrzuceniu, jako złożona przed doręczeniem skarżącemu odpisu postanowienia z uzasadnieniem (art. 398⁵ § 1 k.p.c.), co czyniło ją niedopuszczalną (art. 398⁶ § 2 k.p.c.). Wymogiem formalnym otwierającym termin do wniesienia skargi kasacyjnej

jest doręczenie odpisu zaskarżonego postanowienia wraz z uzasadnieniem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2001 r., II CZ 146/00, OSNC 2001, nr 12, poz. 180). Pierwsza próba doręczenia dokonana przez Sąd Okręgowy była nieskuteczna (k. 618), a kolejne doręczenie miało miejsce dopiero 1 czerwca 2017 r. (k. 782), co pozwalało na wywiedzenie przez uczestnika A. B. w terminie skargi kasacyjnej z dnia 24 lipca 2017 r. (k. 788-794).

Sąd Najwyższy nie rozstrzygał o kosztach postępowania kasacyjnego. Wierzyciele hipoteczni G. P. i J. P. nie formułowali w odpowiedzi na skargę wniosku o zasądzenie kosztów (k. 774 - 775). Wniosek w tym przedmiocie złożył jedynie uczestnik syndyk masy upadłości S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w K., ale wyłącznie w przypadku oddalenia skargi kasacyjnej, a nie odmowy przyjęcia jej do rozpoznania (k. 805).

jw

I.n